

[Erling Olsen]

krisen, at man fik mærkbare underskud på statsbudgettet.

Når vi ville hindre krisen i at rulle videre, så kunne vi kun i begrænset omfang lade de vigende skatte- og afgiftsbeløb give anledning til besparelser på de offentlige budgetter. Vi måtte i det hele taget sætte store spørgsmålstegn ved betimeligheden af besparelser, der medførte afskedigelser i en tid, hvor det er svært at få noget at bestille.

Dertil kom, at vi fik stigende statsudgifter, fordi der måtte udbetales stadig flere penge i arbejdsløshedsdagpenge til det voksende antal ledige, ikke alene for at de kunne opretholde en rimelig del af deres købekraft, men også for at krisen ikke skulle slå alt for meget af deres tilværelse i stykker.

Endelig måtte vi sætte beskæftigelsesarbejder og uddannelsesaktiviteter i gang for særlig hårdt ramte egne, fag og grupper, herunder ikke mindst for de unge, for kvinderne og for de langtidsledige. Det var alt sammen noget, der bidrog til, at vi fik de store statsfinansielle underskud, som simpelt hen var påkrævede af samfundsøkonomiske og af menneskelige hensyn. Et balanceret budget havde i den øjeblikkelige situation været noget nær en katastrofe.

Denne finanspolitik måtte naturligvis få pengepolitiske konsekvenser. Den måtte udløse et stort behov for, at staten lånte både i indlandet og i udlandet. Indenlandsk måtte staten sælge obligationer for at opsøge nogle af de penge, der blev pumpet ud i omsætningen gennem de statslige merudgifter. Ellers ville der komme så mange penge i omløb, at renten faldt ned til det punkt, hvor de mange udenlandske penge, der er anbragt her i landet, begyndte at vende næsen hjemad, ligesom danske virksomheder kunne få en interesse i at låne penge her i landet til at indfri deres lån i udlandet. Det ville dræne vor valutakasse. Derfor måtte et stort salg af statsobligationer blive et helt nødvendigt led i den krisebekæmpende finanspolitik.

At de udenlandske statslån også måtte blive det, hænger sammen med, at ønsket om at mildne den internationale krise også måtte medføre en belastning for vor valutakasse. Men hvis staten skulle gå aktivt ind i låntagningen i udlandet, sådan at vi på nogenlunde rimelige vilkår kunne låne, hvad vi havde brug for til at dække det valutabehov, vi fik som led i krisebekæmpelsespolitikken, og

sådan at vi kunne opretholde en passende reserve af udenlandske betalingsmidler, så var det helt afgørende, at man i udlandet havde tillid til Danmarks vilje og Danmarks evne til at løse sine økonomiske problemer. Hertil krævedes for det første, at vi kunne give udlandet indtryk af en rimelig grad af politisk stabilitet. Det har derfor været af meget stor betydning, at vi gennem de seneste kriseår, trods alt hvad der i øvrigt skiller os her i tinget, har kunnet finde sammen i jævnlige forlig – de jævnlige forlig, som bl. a. finder udtryk i det foreliggende forslag til finanslov.

For det andet krævedes der også, at vi ikke eventyrede vor valuta ved at lade kronen flyde eller ved at foretage ensidige, ureglerede devalueringer. Det har været afgørende for udlandets tillid til os, at vi loyalt har deltaget i det såkaldte slangesamarbejde, hvor vi har foretaget de periodisk nødvendige tilpasninger af kronkursen i fuld forståelse med vore samarbejdspartnere. Det er værd at bemærke, at netop slangesamarbejdet har gjort os i stand til at ride stormene af i perioder, hvor der har været spekuleret imod den danske krone; så havde vi støtten til at bekæmpe spekuleringen. Denne støtte havde vi fra vore samarbejdspartnere.

For det tredje måtte udlandet se, at vi gjorde noget for at bekæmpe inflationen og nedbringe underskuddet på vor betalingsbalance. Derfor måtte indkomstpolitikken få en central betydning. Man har lov til at glæde sig over, at den er ved at sætte sig spor, jfr. gårsdagens vedtagne ændringsforslag, som havde baggrund i, at der nu ventes udløst én dyrtidsportion mindre end oprindeligt antaget. Det er også værd at bemærke, at betalingsbalanceunderskuddet ventes at falde fra ca. 10 mia kr. i 1977 til ca. 7 mia kr. i 1978.

Endelig er det værd at bemærke, at der efter den gennemførte renteaftale skulle være udsigt til et fald i udlånsrenten, formentlig også ud over den halve procent, som pengeinstitutterne nu har sat udlånsrenten ned med. Udviklingen på dette område er jo af afgørende betydning for udviklingen i omkostningsniveauet, der som bekendt også bestemmes af andet end lønudviklingen, og vi vil derfor følge udviklingen her med stor opmærksomhed.

Modstanderne af indkomstpolitikken har af og til fremhævet, at den, betragtet for den